

İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG) verilerinin toplanması ve kullanımının iyileştirilmesine yönelik kaynaklar

Raporlama, veri toplama ile iş kazalarının ve meslek hastalıklarının analizine yönelik ulusal sistemler

Hükümetler, en fazla temsil kabiliyetine sahip işveren ve işçi örgütleri ile işiştare ederek, iş sırasında meydana gelen ya da işten kaynaklanan kazaları ve yaralanmaları önlemeyi amaçlayan tutarlı bir ulusal politika oluşturmalı, uygulamalı ve periyodik olarak bu politikayı gözden geçirmelidir. Bu politikanın yürürlüğe koyulması için, yetkili makam ve otoriteler, iş kazaları ve meslek hastalıklarının işveren, sigorta kurumları ve diğer ilgili kurumlar tarafından bildirimle ilgili prosedürlerin oluşturulması ve uygulanmasını ve iş kazaları ve meslek hastalıklarına ilişkin yıllık istatistiklerin üretimini sağlayacaktır. [1] İşverenler, iş kazaları ve meslek hastalıkları yetkili makamlarının kendisine raporlamak ve güvenilir raporlamanın organize edilmesinden sorumludur. Yasal veya özel iş kazaları ve meslek hastalıkları sigortası, tazminat fonları kuruluşu ve sigortayı yüklenen taraflar, tazminat, rehabilitasyon, aylık maaş ya da diğer faydalar için dosyalanan raporlanmış her bir duruma ilişkin bilgilerin toplanması ve derlenmesinden sorumludur.

Diğer veri kaynakları

İSG durumları ve süreçlerini daha iyi anlamak ve değerlendirmek için, Ülkeler işverenler tarafından yapılan yasal bildirimleri diğer kaynaklardan toplanan veriler ile tamamlamalıdır.

Mümkünse, farklı kaynaklardan toplanan verilerden derlenen istatistiklerin uyumlaştırılması amacıyla, iş kazaları ve meslek hastalıklarının ulusal raporlama sisteminde kullanılan göstergelerin aynı kullanılmasıdır. ILO, iş kazaları ile ilgili istatistik üreten işveren ile işçi örgütleri, hükümet temsilcileri ve diğer veri üreticilerden oluşan ulusal düzeyde bir koordinasyon komitesinin oluşturulmasını önermektedir. [2]

İş kazaları ve meslek hastalıklarının raporlanmasına dahil olabilecek diğer taraflar: [3]

- **Çalışanlar:** iş arkadaşlarının yanısıra kendi bireysel durumlarına ilişkin bilgi sağlayabilirler.
- **Sendikalar:** genelde kendi endüstrilerindeki iş kazaları ve meslek hastalıklarına yönelik veri toplarlar.
- **İş Müfettişleri:** ciddi iş kazalarını ve meslek hastalıklarını incelerler ve işletme ziyaretleri sayesinde daha önce rapor edilmemiş durumları ortaya çıkabilirler.
- **Sosyal sigortayı yüklenen taraflar:** (sağlık sigortası, yaşlılık emekli aylığı fonu) meslek hastalıklarının ve işle ilgili kazaların uzun dönemdeki etkilerinin sonuçlarıyla ilgili bilgileri alırlar.)
- **Doktorlar, hemşireler, hastaneler ve sağlık personeli:** iş kazalarını ve meslek hastalıklarını tedavi ettikten sonra doğrudan bilgiyi sağlayabilirler.
- **Polis memurları ve acil hizmetler:** genelde iş kazaları, fiziksel şiddet ya da ihmallerin meydana geldiği ve çoğu ülkede ciddi iş kazalarının sebebi olarak iş yerinde soruşturma yapılmasını gerektiren durumlarda yardım için temasa geçilen ilk irtibat kişisleridir.

Araştırmalar

Bazı ülkeler, ulusal bildirim sistemleri aracılığıyla iş kazaları, meslek hastalıkları ve işle ilgili hastalıklara ilişkin verilerin toplanması konusunda tamamlayıcı unsur olarak özel araştırmalar, iş gücü araştırmaları ya da çalışma ortamı araştırmaları gibi ek veri toplama metodlarını kullanmaktadır. [4] Büyük ölçekli araştırmaların yürütölme maliyeti kayda değer olduğundan, ülkeler İSG ile ilgili durumları çoğunlukla ulusal sağlık araştırması ve iş gücü araştırması gibi ana araştırmalara dahil etmektedir.

Sağlık gözetimi verileri

İş kazalarının ve meslek hastalıklarının mortalite ve morbidite oranlarının izlenmesine yönelik iş sağlığı gözetim sistemleri genellikle meslek hastalıkları ile iş kazalarının önlenmesi ve/ya da tazminat programları dahilinde ulusal otoriteler tarafından oluşturulmaktadır. İş sağlığı gözetiminin sistem kapsamı bireysel ve toplumsal sağlık değerlendirmeleri, iş kazası ve meslek hastalığı kayıt ve bildirimleri, gözcülerin durum bildirimleri, araştırmalar, inceleme ve teftişleri içermektedir. Nüfus sayımı verileri, ölüm raporlarından mortalite verisi, hastane ve ilk derece sağlık hizmeti kayıtları, ulusal sağlık gözetimi verisi, travma ve hastalık (kanser dahil) kayıtları, maruziyet kayıtları, karsinojen ajanlar için olan veriler, laboratuvar kayıtları ve çalışma veya sağlık müfettişleri tarafından yürütölun tıbbi denetimler bu bilgiler arasında yer almaktadır.

İş teftişı istatistikleri

[1947 tarihli 81 No'lu ILO İş Teftişı Sözleşmesi](#) 'ne göre, üye devletlerin, ulusal yasa ve yönetmeliklerde açıklandığı üzere iş kazaları ve meslek hastalığı vakaları hakkında iş teftişı kurumunun bilgilendirilmesini sağlaması gerekmektedir. İş kazaları ve meslek hastalıkları verilerini içeren iş teftişı istatistikleri, iş teftişı kurumlarının stratejik planlama, programlama ve teftişı faaliyetlerinin değerlendirilmesine ilişkin kapasitelerini geliştirmelerine yardım eder. ILO, iş teftişı verilerinin toplanması, yorumlanması ve raporlanması konusunda karar verici mercilere, iş müfettişlerine ve diğer idari çalışma görevlilerine yardımcı olması amacıyla ve ulusal iş teftişı kurumları, diğer devlet kurumları ve ilgili taraflar arasında daha iyi bir koordinasyonun sağlanmasını kolaylaştırmak amacıyla iki tane tamamlayıcı kılavuz yayınlamıştır: [İş Teftişı İstatistiklerinin Uyumlaştırılmasına yönelik Kılavuz](#) ve [İş Teftişı İstatistiklerinin Toplanması ve Kullanımı – Özet Klavuz](#)

Olay raporlama programları

Gerçek iş kazalarının gözetilmesinde verilerin yetersiz olması halinde ramak kala olay kayıtları ve durum kayıtları bir çok bilgi sağlamaktadır. Tehlikelerin hızlı bir şekilde tanımlanması, önleyici tedbirlerin zamanında alınması, büyük iş kazalarının ve endüstriyel felaketlerin hızlı kontrolü için geliştirilen önemli olay raporlama programları bilgi kaynağı olarak da kullanılabilir. [ILO İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemleri](#) doğrultusunda, ramak kala olaylarının izlenmesi ve raporlanması İSG performans ve ölçümü için önemlidir.

Sürdürülebilirlik Raporu

Son zamanlarda bazı işyerleri, kamu otoriteleri ve dünya çapındaki sivil toplum örgütleri, günlük faaliyetlerinin neden olduğu ekonomik, çevresel ve sosyal etkileri içeren sürdürülebilirlik raporları yayınlamaktadır. Bu raporların çoğu, Küresel Raporlama Girişimi (GRI) [Sürdürülebilirlik Raporlama Klavuzları](#)'na uygun raporlar gibi İSG verilerinin açıklamalarını içermektedir.

Uluslararası bilgi kaynakları ve araçları

İSG verileri ülkeden ülkeye farklılık gösterse bile, diğer ülkelerin verileri ve uluslararası bilgi kaynakları özellikle güvenilir ulusal istatistiklerden yoksun ülkeler için çok değerli olabilmektedir. Örneğin, bahsi geçen ülke için kaydedilen “faaliyet gösterilen alandaki ortalama iş kazası oranı” uygulaması, beklenen iş kazalarının boyutunu öngörebilir. (ve böylece az yapılan bildirimlerin derecesine yönelik tahmini kolaylaştırır). ILO İstatistik Departmanı, 100’ü aşkın ülkede iş kazalarına ilişkin yıllık istatistikler toplamakta ve bunları yayınlamaktadır. Bunlar, üye devletlerden yeni ya da revize edilmiş rakamların alınmasını müteakip toplanmaktadır.

ILO, mevcut kapsam ve raporlamadaki boşluğu doldurmak ve sorunun boyutu hakkındaki farkındalığı artırmak amacıyla, seçilen ILO üye devletlerinden ve Dünya Sağlık Örgütü’nün (WHO) küresel hastalık yükünden alınan mevcut iş kazaları verilerinden yola çıkarak, iş kazaları ve işle ilgili hastalıklarının küresel tahminlerini yayınlamaktadır. [5] Güncel tahmini değerler, 2017 yılı Eylül ayında gerçekleştirilecek [XXI. Dünya İş Sağlığı ve Güvenliği Kongresi](#)’nde yayınlanacaktır.

Ayrıca WHO, çalışma ortamı ile ilişkili olabilecek hastalıkların yüküne ilişkin tahminleri yayınlamıştır. [6] Diğer araştırmacılar, mesleki risk faktörlerine atfedilebilir ölüm ya da hastalık yüklerinin tahmini üzerine temellendirilen Hedef 8.8’ i içeren sağlıkla ilgili Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri doğrultusundaki alternatif izleme süreç metotlarını önermektedirler. [7]

ILOSTAT – ILO İşgücü İstatistikleri Veri Tabanı

[ILOSTAT](#) veri tabanı, insana yaraşır iş göstergelerinin dahil olduğu çeşitli sayıda konuları kapsayan ILO yıllık anketi aracılığıyla toplanan yıllık verileri içermektedir. Bir takım alt küme göstergelerine yönelik yıllık ILO ve UN tahminlerini ve öngörülerini kapsamaktadır.

ILOSTAT özellikle aşağıdaki konularla ilgili İSG verilerini sağlamaktadır:

- Her 100.000 ve 1.000.000 çalışan ve çalışılan her 100.000 ve 1.000,000 saatin yanı sıra olayların sayısını içeren ekonomik faaliyet ve meslek ile cinsiyete göre ölümcül olan ve ölümcül olmayan iş kazaları;
- Cinsiyet, ekonomik faaliyet ve mesleğe göre iş kazasında kaybedilen günler;
- Cinsiyet, ekonomik faaliyet ve mesleğe göre geçici iş göremezliklerle beraber iş kazası olayları yüzünden kaybedilen günler; ve
- İş teftişleri için seçilebilecek kayıtlı iş yerlerini içeren iş teftişi istatistikleri; cinsiyete göre iş müfettişlerinin sayısı; yıl boyunca iş yerlerine yapılan iş teftişi ziyaretlerinin sayısı; her 10.000 çalışan için müfettiş ziyaretlerinin gerçekleştirildiği ziyaret sayısı.

Referanslar

- [1] [İş Sağlığı ve Güvenliği Sözleşmesi, 1981 \(No. 155\)](#).
- [2] [16. Uluslararası İstatistikçiler Konferansı tarafından kabul edilen iş kazası istatistiklerine yönelik karar \(iş kazalarından kaynaklanan\)](#). ILO, Cenevre, 1998.
- [3] [İş kazaları ve meslek hastalıklarının ulusal raporlaması, verilerin toplanması ve analizinin geliştirilmesi](#). ILO, Cenevre, 2012
- [4] [Hanehalkı anketleri ve kurum araştırmaları, metotlar hakkındaki ILO kılavuzundan elde edilen iş kazası istatistikleri](#). ILO, Cenevre, 2008.
- [5] [İş yerinde İş Sağlığı ve Güvenliği: Sürdürülebilir Önlemlere yönelik Vizyon](#). ILO, Cenevre, 2014.
- [6] Prüss-Üstün ve diğerleri., [Sağlıklı ortamlar aracılığıyla hastalıkların önlenmesi: çevresel risklerden hastalık yüklerinin küresel değerlendirilmesi](#). WHO, 2016.
- [7] GBD 2015 SDG Ortak çalışanları, [188 ülkedeki hastalıkla ilişkili Sürdürülebilir Kalkınma Hedeflerinin ölçümü: 2015 Küresel Hastalık Yükü Çalışmasından temel bir analiz](#). The Lancet, Volume 388, No. 10053, p1813–1850.